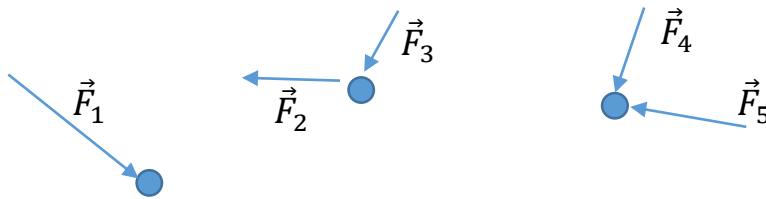
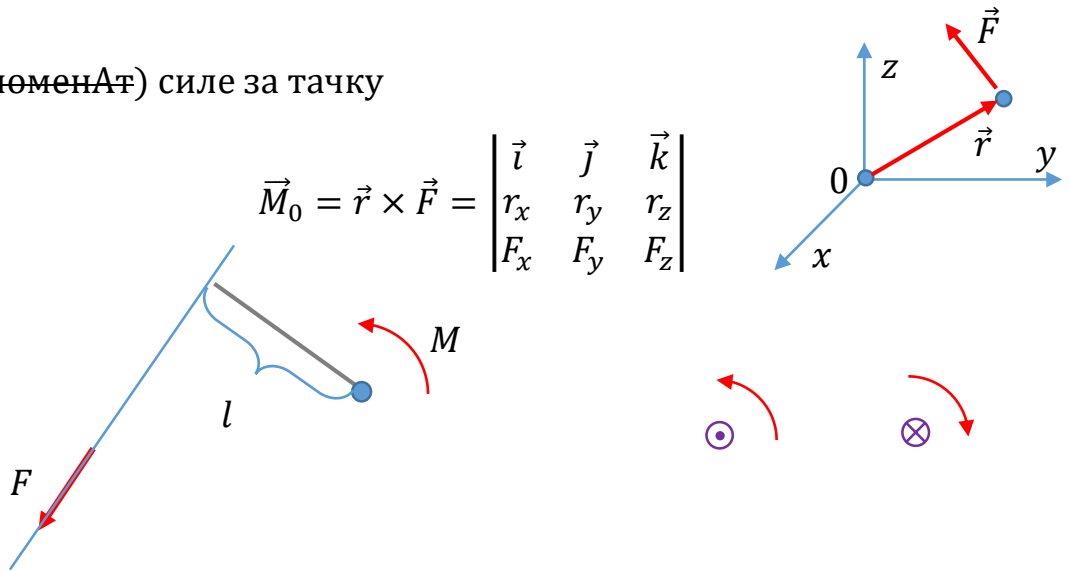

$$\vec{F}_r = F_{rx}\vec{i} + F_{ry}\vec{j} + F_{rz}\vec{k}$$

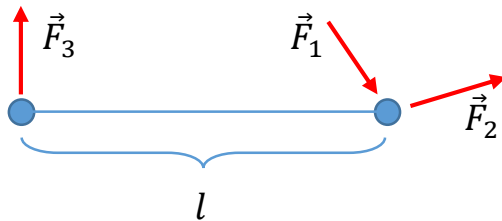

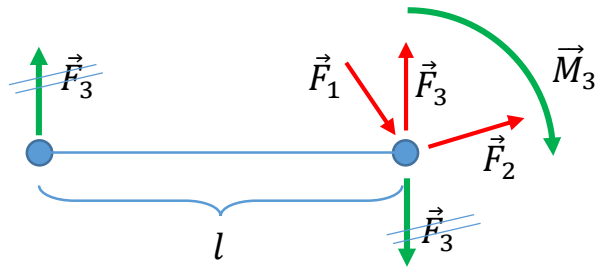
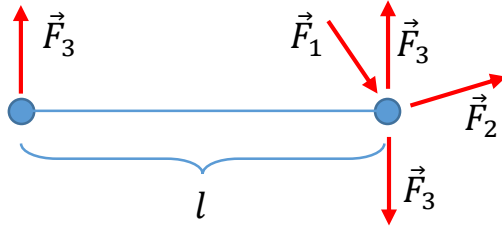
Момент (моменат) силе за тачку

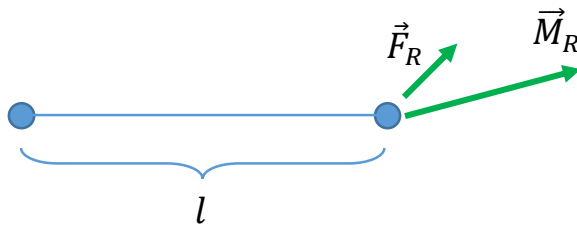
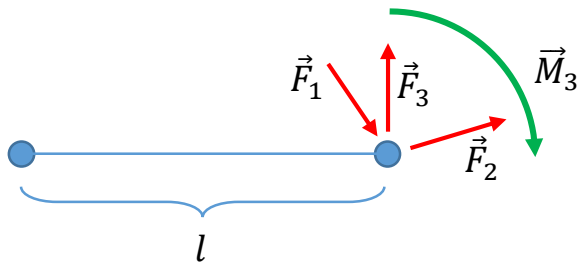
$$M = Fl$$

l је најкраће растојање од правца силе F до тачке за коју рачунамо момент.

$$M_3 = F_3 l$$

\vec{F}_r – резултанта

\vec{F}_R – главни вектор

\vec{M}_R – главни момент

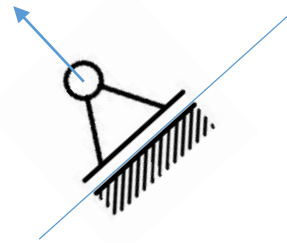
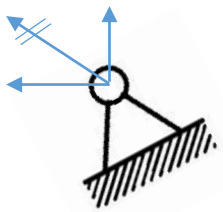
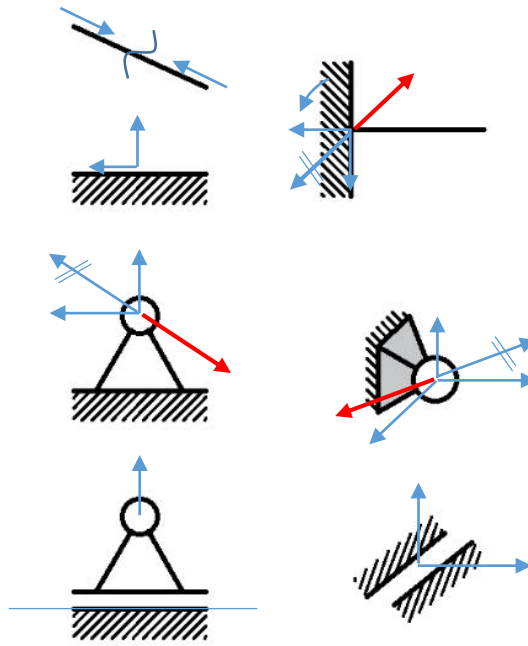
Услов равнотеже система сучељних сила:

$$\vec{F}_r = \vec{0} \Rightarrow \begin{cases} F_{rx} = 0 \\ F_{ry} = 0 \\ F_{rz} = 0 \end{cases}$$

Услови равнотеже система сила који НИЈЕ сучељни:

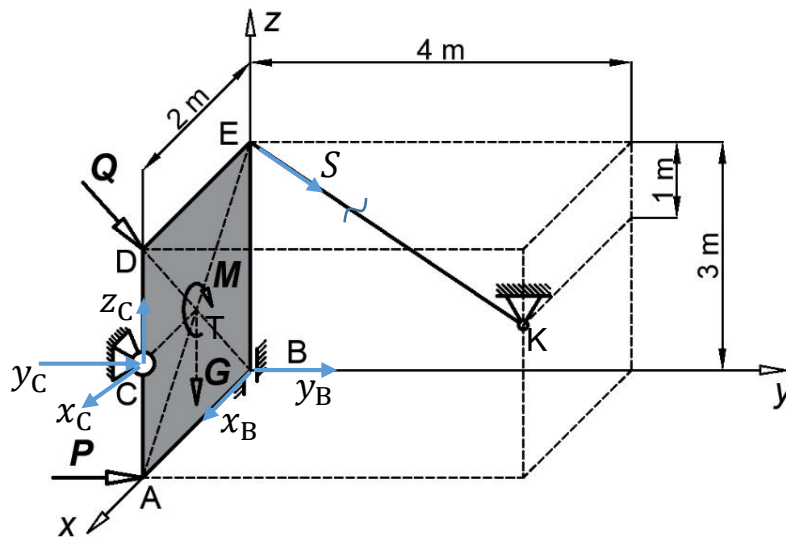
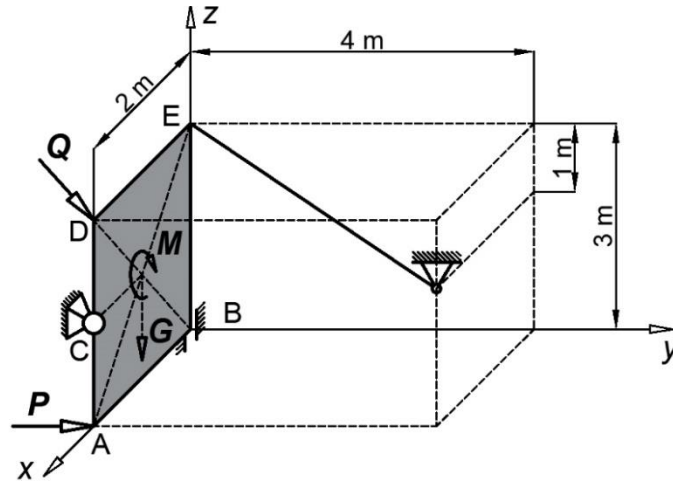
$$\vec{F}_R = \vec{0} \Rightarrow \begin{cases} F_{Rx} = 0 \\ F_{Ry} = 0 \\ F_{Rz} = 0 \end{cases}, \quad \vec{M}_R = \vec{0} \Rightarrow \begin{cases} M_{Rx} = 0 \\ M_{Ry} = 0 \\ M_{Rz} = 0 \end{cases}$$

Принцип ослобађања од веза

ЗАДАТАК БРОЈ 1

Одредити реакције веза хомогене плоче тежине $G = 2 \text{ kN}$ приказане на слици. На плочу дјелују сила P интензитета 4 kN и сила Q интензитета 3 kN . У равни плоче дјелује момент M интензитета 6 kNm , чији је смјер дејства приказан на слици. Плоча је у тачки C везана за сферни зглоб, у тачки B за цилиндрично лежиште, а у тачки E за лаки крути штап.

Силе

$$\vec{R}_C = x_C \vec{i} + y_C \vec{j} + z_C \vec{k}$$

$$\vec{R}_B = x_B \vec{i} + y_B \vec{j}$$

$$\vec{S} = S \vec{e}_{EK} = S \frac{\overline{EK}}{EK} = S \frac{2\vec{i} + 4\vec{j} - \vec{k}}{\sqrt{4 + 16 + 1}} = \frac{2S}{\sqrt{21}} \vec{i} + \frac{4S}{\sqrt{21}} \vec{j} - \frac{S}{\sqrt{21}} \vec{k}$$

$$\vec{P} = P \vec{j} = 4 \vec{j}$$

$$\vec{G} = -G \vec{k} = -2 \vec{k}$$

$$\vec{Q} = Q \vec{e}_Q = 3 \frac{\overline{DB}}{DB} = 3 \frac{-2\vec{i} - 3\vec{k}}{\sqrt{4 + 9}} = -\frac{6}{\sqrt{13}} \vec{i} - \frac{9}{\sqrt{13}} \vec{k}$$

Моменти

$$\vec{M} = -M\vec{j} = -6\vec{j}$$

$$\begin{aligned}\vec{M}_B^{\vec{R}_C} &= \vec{r}_C \times \vec{R}_C = \overline{BC} \times \vec{R}_C = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 2 & 0 & 1,5 \\ x_C & y_C & z_C \end{vmatrix} \\ &= \vec{i} \begin{vmatrix} 0 & 1,5 \\ y_C & z_C \end{vmatrix} - \vec{j} \begin{vmatrix} 2 & 1,5 \\ x_C & z_C \end{vmatrix} + \vec{k} \begin{vmatrix} 2 & 0 \\ x_C & y_C \end{vmatrix} \\ &= \vec{i}(0 \cdot z_C - 1,5 \cdot y_C) - \vec{j}(2 \cdot z_C - 1,5 \cdot x_C) + \vec{k}(2 \cdot y_C - 0 \cdot x_C) \\ &= -1,5y_C\vec{i} + (1,5x_C - 2z_C)\vec{j} + 2y_C\vec{k}\end{aligned}$$

$$\vec{M}_B^{\vec{R}_B} = \vec{r}_B \times \vec{R}_B = \overline{BB} \times \vec{R}_B = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 0 & 0 & 0 \\ x_B & y_B & 0 \end{vmatrix} = 0\vec{i} + 0\vec{j} + 0\vec{k} = \vec{0}$$

$$\begin{aligned}\vec{M}_B^{\vec{S}} &= \vec{r}_E \times \vec{S} = \overline{BE} \times \vec{S} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 0 & 0 & 3 \\ \frac{2S}{\sqrt{21}} & \frac{4S}{\sqrt{21}} & -\frac{S}{\sqrt{21}} \end{vmatrix} = -\frac{12S}{\sqrt{21}}\vec{i} - \vec{j}\left(-\frac{6S}{\sqrt{21}}\right) \\ &= -\frac{12S}{\sqrt{21}}\vec{i} + \frac{6S}{\sqrt{21}}\vec{j}\end{aligned}$$

$$\vec{M}_B^{\vec{P}} = \vec{r}_A \times \vec{P} = \overline{BA} \times \vec{P} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 2 & 0 & 0 \\ 0 & 4 & 0 \end{vmatrix} = 8\vec{k}$$

$$\vec{M}_B^{\vec{G}} = \vec{r}_T \times \vec{G} = \overline{BT} \times \vec{G} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & 0 & 1,5 \\ 0 & 0 & -2 \end{vmatrix} = 2\vec{j}$$

$$\vec{M}_B^{\vec{Q}} = \vec{r}_D \times \vec{Q} = \overline{BD} \times \vec{Q} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 2 & 0 & 3 \\ -\frac{6}{\sqrt{13}} & 0 & -\frac{9}{\sqrt{13}} \end{vmatrix} = -\vec{j}\left(-\frac{18}{\sqrt{13}} - \left(-\frac{18}{\sqrt{13}}\right)\right) = \vec{0}$$

Услови равнотеже

$$\vec{M}_R = \vec{0} \Rightarrow \begin{cases} M_{R_x} = 0 \Rightarrow -1,5[y_C] - \frac{12[S]}{\sqrt{21}} = 0 \dots (1) \\ M_{R_y} = 0 \Rightarrow -6 + 1,5[x_C] - 2[z_C] + \frac{6[S]}{\sqrt{21}} + 2 = 0 \dots (2) \\ M_{R_z} = 0 \Rightarrow 2[y_C] + 8 = 0 \dots (3) \end{cases}$$

$$\vec{F}_R = \vec{0} \Rightarrow \begin{cases} F_{R_x} = 0 \Rightarrow [x_C] + [x_B] + \frac{2[S]}{\sqrt{21}} - \frac{6}{\sqrt{13}} = 0 \dots (4) \\ F_{R_y} = 0 \Rightarrow [y_C] + [y_B] + \frac{4[S]}{\sqrt{21}} + 4 = 0 \dots (5) \\ F_{R_z} = 0 \Rightarrow [z_C] - \frac{[S]}{\sqrt{21}} - 2 - \frac{9}{\sqrt{13}} = 0 \dots (6) \end{cases}$$

$$(3) \Rightarrow 2y_C + 8 = 0 \Rightarrow y_C = -4$$

$$(1) \Rightarrow 6 - \frac{12S}{\sqrt{21}} = 0 \Rightarrow S = \frac{\sqrt{21}}{2}$$

$$(5) \Rightarrow -4 + y_B + \frac{4}{\sqrt{21}} \frac{\sqrt{21}}{2} + 4 = 0 \Rightarrow y_B = -2$$

$$(6) \Rightarrow z_C - \frac{1}{\sqrt{21}} \frac{\sqrt{21}}{2} - 2 - \frac{9}{\sqrt{13}} = 0 \Rightarrow z_C = \frac{5}{2} + \frac{9}{\sqrt{13}}$$

$$(2) \Rightarrow -6 + 1,5x_C - 2\left(\frac{5}{2} + \frac{9}{\sqrt{13}}\right) + \frac{6}{\sqrt{21}} \frac{\sqrt{21}}{2} + 2 = 0 \Rightarrow x_C = 4 + \frac{12}{\sqrt{13}}$$

$$(4) \Rightarrow 4 + \frac{12}{\sqrt{13}} + x_B + \frac{2}{\sqrt{21}} \frac{\sqrt{21}}{2} - \frac{6}{\sqrt{13}} = 0 \Rightarrow x_B = -5 - \frac{6}{\sqrt{13}}$$